

3^ο ΘΕΜΑ ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗΣ ΠΡΟΑΓΩΓΙΚΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ

Κείμενο: **Διάλογος και νεοέλληνες**

(1) Ο Νεοέλληνας είναι συζητητικός. Έχει την τάση να εκφράζεται, να παρατηρεί και να σχολιάζει, να ρωτά και να ερευνά τα κάθε μορφής και λογής γεγονότα και συμβαίνοντα. Η τάση του αυτή δεν είναι καθόλου κακή. Τουναντίον, δείχνει την κοινωνικότητά του, τα ενδιαφέροντά του για ζητήματα και προβλήματα της **ατομικής** και συνολικής προκοπής. Ωστόσο, παρά τις τάσεις του αυτές, σκοντάφτει στη συζήτηση, στο διάλογο. Αποδεικνύεται πως δεν ξέρει να συζητεί. Και τούτο γιατί δεν τηρεί ή αγνοεί τις προϋποθέσεις του σωστού και καρποφόρου διαλόγου. Όταν απλώς τις γνωρίζει ή τις υιοθετεί, **υποκύπτει** στις αδυναμίες του και στα ελαττώματά του και δεν καταλήγει σε συμπέρασμα, δε συζητεί, δε διαλέγεται, παρά νομίζει πως συζητεί ή πως διαλέγεται, ενώ ουσιαστικά μονολογεί.

(2) Για να γίνεται όμως καρποφόρος ο διάλογος, πρέπει να τηρούνται κατά την εξέλιξή του και την πορεία του από τους συζητούντες **ορισμένες** προϋποθέσεις, που χωρίς την τήρησή τους δεν μπορούμε να φτάσουμε σε **καρποφόρο** αποτέλεσμα. Ας δούμε μερικές απ' αυτές.

(3) Μια **βασική** προϋπόθεση για την καλή πορεία και την **πετυχημένη** έκβαση μιας συζήτησης, ενός διαλόγου, είναι η αυτοπειθαρχία των συζητούντων, κάτι για το οποίο δεν μπορούμε να υπερηφανευόμαστε. Την έλλειψη αυτοπειθαρχίας μας την αποδίδουμε, συνήθως, δικαιολογώντας τον εαυτό μας στο μεσογειακό μας κλίμα. Ωστόσο, δε φταίει το ήρεμο, ήπιο, γλυκό και θαλπερό κλίμα μας, παρά φταίει η ελλιπής διαπαιδαγώγησή μας. Αφηνόμαστε στις στιγμιαίες αφιθυμικές καταστάσεις, χαρακτηριστικό γνώρισμα του ότι μας λείπει ο αυτοέλεγχος.

(4) Η υπομονή επίσης είναι μια σπουδαία αρετή. Δυστυχώς, δεν μας διακρίνει αυτή η σπουδαία κοινωνική αρετή, που μπορεί να προωθήσει και να εξελίξει το διάλογο προς καρποφόρο και παραγωγικό αποτέλεσμα. Ο Νεοέλληνας, κατά κανόνα σχεδόν, μπαίνει μέσα στη συζήτηση προτού ολοκληρώσει εκείνος που μιλά τον κύκλο των σκέψεών του. Επίσης, θέλουμε συχνά να αποδώσουμε στο συνομιλητή μας έννοιες και απόψεις που αυτός ο ίδιος δε **διατύπωσε**.

(5) Μια άλλη προϋπόθεση της πετυχημένης συζήτησης είναι να κρατά στάση αξιοπρεπή απέναντι στη γνώμη ή στις γνώμες των άλλων. Να προσέχει τα λεγόμενα του συνομιλητή του, να σέβεται τις απόψεις των άλλων και ακόμα περισσότερο να τις ανέχεται. Πράγμα που δυστυχώς δε το συναντούμε συχνά στο νεοελληνικό διάλογο. Κι αυτή η στάση κατά τη συζήτηση προϋποθέτει αυτοέλεγχο και αυτοπειθαρχία, που δεν είναι ανάγκη να κοπιάσει κανείς και πολύ για να διαπιστώσει το πόσο αυτή η αρετή μας λείπει.

(6) Δε συζητούμε σωστά, γιατί δε μάθαμε ποτέ να ακούει ο ένας τον άλλον με προσοχή και υπομονή. Σπάνια κρατούμε τη συζήτηση σε επίπεδο σοβαρότητας και ευπρέπειας. Συνήθως η συζήτηση εκφυλίζεται σε λογομαχία κακού και θλιβερού είδους. Η διαλεκτική όμως δεν είναι όπλο φιλονικίας και έριδας αλλά μέθοδος, τρόπος, δρόμος να βρεθεί το σωστό με την ανταλλαγή απόψεων.

Θέματα

A.1. Να αναπτύξετε σε μία παράγραφο 60-80 λέξεων ποιοι είναι οι παράγοντες για έναν υγιή διάλογο και κατά πόσο τηρούνται από τους σύγχρονους Έλληνες, σύμφωνα με το κείμενο. Να απαντήσετε με δικά σας λόγια.

Μονάδες 10

2. Να σχολιάσετε σε παράγραφο 50-70 λέξεων την περίοδο *Η διαλεκτική όμως δεν είναι όπλο φιλονικίας και έριδας αλλά μέθοδος, τρόπος, δρόμος να βρεθεί το σωστό με την ανταλλαγή απόψεων.*

Μονάδες 10

B. 1. Να δηλώσετε ποια νοηματική σχέση δηλώνουν οι διαρθρωτικές λέξεις:

όταν, ή, επίσης, γιατί, όμως

Μονάδες 5

2. Να εντοπίσετε τον τρόπο ανάπτυξης της πρώτης παραγράφου.

Μονάδες 5

3. α) Συνώνυμα των: **ορισμένες, καρποφόρο, βασική, διατύπωσε, σωστό**

Μονάδες 5

β) Αντώνυμα των: **ατομικής, υποκύπτει, πετυχημένη, υπομονή, ευπρέπειας**

Μονάδες 5

Γ. Ομιλία 300-400 λέξεων καθηγητή προς μαθητές: Παράγοντες που εκφυλίζουν τον διάλογο και αξία του διαλόγου.

Μονάδες 60

ΟΡΟΣΗΜΟ

Επιμέλεια: Γαβρίλης Αντώνης
Τομέας Φιλολογίας
Ορόσημο Πειραιά